

EL GERMÀ PETIT

JORDI SUNYER
PERIODISTA

“They shall not pass”

Brigadistes internacionals a la batalla del Jarama, una batalla en què va participar l'escocès James Maley –a la foto petita. ARA

Començo amb una impressió. Sempre he cregut que entre els futbolers catalans que coneixen el futbol escocès, hi ha hagut sempre més simpatia cap al Celtic que cap als Rangers. M'atreveixo a dir que cap dels perquès té a veure amb el sectarisme religiós que forja la rivalitat de l'Old Firm. Tradicionalment, el comportament dels seguidors protestants quan han visitat Barcelona ha estat bastant més salvatge que el dels seus rivals, començant per les destrosses causades al Camp Nou en guanyar la Recopa del 1972 contra el Dinamo de Moscou. També n'hi deuen haver que recorden el símbol de l'unionisme britànic que han representat els Rangers. El que potser ningú ha argumentat, però, és la història de James Maley.

Maley va néixer el 1908 i era el segon de nou germans d'una família humil del Calton, un barri de l'est de Glasgow encara avui castigat pels problemes socials. Era un barri de majoria catòlica per la forta presència de famílies d'origen irlandès, com els Maley. Guiat pel seu pare, James va forjar de jove unes sòlides conviccions polítiques i va aprendre a lluitar. Una pneumònia va obligar a extirpar-li part d'un pulmó, i va migrar als Estats Units creient, erròniament, trobar-hi un futur millor. En tornar a Glasgow, el 1932, Maley es va afiliar al Partit Comunista. Aviat es va distingir com un orador punyent, a qui la gent reconeixia i aturava quan passava pels barris obrers, com Govan, llar d'un laborista (i Ranger) il·lustre, Sir Alex Ferguson.

James Maley seguia amb preocupació la creixuda del feixisme a Europa. Un dia del desembre del 1936, era a casa seva, a Calton, quan la rà-

dio va reproduir un discurs de Dolores Ibárruri. Maley va tenir la maduresa suficient per entendre que la defensa d'un règim democràtic triat pel poble estava per sobre de la distància, les cultures, les fronteres. Dies després, amb mig miler d'escocesos més, sortia en autobús de la George Square de Glasgow, per anar a defensar la República.

Els brigadistes britànics van rebre sis setmanes d'instrucció militar bàsica a Albacete. La convicció, va recordar Maley, dissimulava la desorganització i la falta de recursos, però la necessitat de reforços era vital per a l'exèrcit republicà. El febrer del 1937, com a part d'una companyia amb arma-

Compromís
Maley, gran aficionat del Celtic, va ser brigadista internacional durant la Guerra Civil

ment pesat, James Maley va participar en la batalla del Jarama, que va recordar com una sagnia de la qual va escapar-se amb molta sort. Maley, amb altres voluntaris d'aquell batalló abassegat, va sobreviure dos dies amagat en un camp d'oliveres fins que fou capturat. Els van preguntar si eren anglesos i Maley sostenia que aquella pregunta els va començar a salvar la vida. Si els haguessin pres per russos, l'oli de les olives s'hauria barrejat amb la seva sang.

Igualment, sota Franco, la captura significava execució. Però el govern britànic, tebi en molts altres aspectes del conflicte, va intercedir pels seus súbdits. La condemna als brigadistes anglesos fou commutada per vint anys de presó. Franco va fer filmar els presoners, les imatges

de les quals es van exhibir als *newsreels* britànics. La mare de James Maley va veure la filmació en un cinema. Acabada la projecció, va suplicar a qui operava el projector que li tallés dos fotogrames per guardar una imatge del seu fill fins que tornés. I Maley va tornar, en entrar en un intercanvi de presoners amb soldats italians capturats pels republicans. Va fer cas a la mare i es va quedar a Glasgow, però no va aturar el seu activisme, amb la sòlida base de la vivència. “I ara, atreviu-vos a discrepar amb mi”, solia acabar.

Però, per sobre de tot, James Maley era un fervent seguidor del Celtic, i un habitual a Parkhead. Va saber maridar haver crescut sota el catolicisme, delatat pel seu cognom irlandès, amb les seves idees polítiques. No va educar religiosament els fills. Willy, un d'ells, li va preguntar un dia: “Com justifico que no sóc catòlic amb el meu cognom, les meves idees i el meu equip de futbol?” James Maley va respondre: “Deixa'ls estar, no els donis explicacions, i que es podrexin en els seus prejudicis”. Willy va escriure una obra de teatre inspirada en les vivències del seu pare: *From Calton to Catalonia*.

James Maley, que no fumava ni bevia, va morir deu mesos abans de complir els cent anys. Dos dies després de traspasar, el Celtic jugava un partit de Copa a Hampden Park. Abans de la sortida dels jugadors, dues grans pancartes van cobrir un sector d'aficionats del Celtic. S'hi llegia: “James Maley RIP. They shall not pass. No pasarán.”